

ΜΑΡΙΑ
ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ ΠΟΘΟΥ

Θεόφιλος
και
Κασσιανή

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΚΛΟΞΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ ΠΟΘΟΥ

Θεόφιλος και Κασσιανή

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής άδειας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 574

Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου, Θεόφιλος και Κασσιανή

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Διορθώσεις: Νίκος Αγγελής

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη) και

Εμμανουήλ Πόθος, Αθήνα, 2023

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα,

Απρίλιος 2024

Κ.Ε.Τ. Ζ046 Κ.Ε.Π. 245/24

ISBN 978-960-16-7012-6

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

«Ότι κραταιὰ ὡς θάνατος ἀγάπη»

Ἄσμα Ἀσμάτων

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεόφιλος και Κασσιανή Στα μονοπάτια του πεπρωμένου.....	11
Φαβιανός και Κασσιανή Η έσχατη απελπισία ως εμμονή αναζήτησης της χαράς ...	58
Στην εμμονή της δοκιμασίας ξανά... Έρωτας και ζήλια.....	123
Φαβιανός και Εικασία Το μοιραίο ταξίδι.....	202
Το μοναστήριο της Κασσίας Η αγάπη που δεν πεθαίνει.....	224
Τα θαύματα θυμώνουν όταν δεν τα πιστεύεις Η ρωγή της αμφισβήτησης.....	307
Επώδυνη πορεία προς το Φως Η κραταιά ως θάνατος αγάπη.....	352
<i>Ευχαριστίες και ερωτηματικά.....</i>	<i>453</i>
<i>Επίμετρο.....</i>	<i>457</i>
<i>Της ιδίας.....</i>	<i>459</i>

Θεόφιλος και Κασσιανή
Στα μονοπάτια του πεπρωμένου

Με τις πρωινές αύρες του Βοσπόρου

Το χέρι της μετέωρο μπρος στην ξυλόγλυπτη πόρτα του σπιτιού της, καθώς στρέφει το κεφάλι να τον δει. Έχει σταματήσει το άλογό του ακριβώς μπροστά της. Και μοιάζει σαν να έχει περάσει πολλές φορές έξω από το σπίτι της περιμένοντας να τη συναντήσει. Η ματιά του επίμονα πάνω της και η νεαρή κόρη ταράζεται. Τόσο όμορφος! Λάμπει η νιότη του. Και το λευκό ρούχο που φορεί, με τα διακριτικά του πρίγκιπα, κάνουν την ομορφιά του ακόμα πιο λαμπερή.

Πρέπει να φύγω... πρέπει να τρέξω στο σπίτι μου, σκέφτεται τρελαμένη. Όμως δεν κάνει βήμα. Κοιτάζει τα ξανθά μαλλιά του που τα φιλούν οι αύρες του Βοσπόρου και το ευγενικό χαμόγελο στο πρόσωπό του. Να φύγω... να φύγω... Ένας πόνος αιχμηρός στην καρδιά σαν ερωτικό σκίρτημα, σαν φόβος. Ποιος είναι... και γιατί σταμάτησε μπροστά μου...

«Εικασία, τι σου συνέβη; Σαν να είδες όραμα... Εσύ τρέμεις...»

Ακούει τη φωνή της θεραπαινίδας της, της Δελασίας, και προσπαθεί να καταλάβει. Μήπως ήταν παραίτηση;

«Ήταν κάποιος εδώ λίγο πριν; Ένας αναβάτης με το άλογό του; Πες μου γρήγορα...»

Η πανέξυπνη Δελασία βλέπει το πρόσωπό της που είναι ακόμα μαγεμένο, βλέπει την ταραχή της.

«Ήταν ο πρίγκιπας και συμβασιλέας Θεόφιλος! Τον είδα κι άλλες φορές που πέρασε και κοντοστάθηκε κοιτάζοντας το σπίτι...»

Ένα ρομαντικό ηδυπαθές πρόσωπο – σκληρό

Τίποτα δεν μαρτυρούσε τα δυνατά πάθη που έκρυβε μέσα του ο πρίγκιπας και συμβασιλέας Θεόφιλος. Το πρόσωπο του ρομαντικό και ηδυπαθές, με μια ασίγαστη αγωνία να σιγοκαίει σαν αγιάτρευτος έρωτας στην ψυχή του. Στο βάθος δεν συγχώρησε ποτέ τον πατέρα του, τον Μιχαήλ Β΄ Τραυλό, ή Ψελλό, όπως τον έλεγαν, που παντρεύτηκε την Ευφροσύνη ύστερα από τον θάνατο της μητέρας του, της γλυκιάς Θέκλας. Δεν μιλούσε ποτέ μαζί της κι ας τον παρακαλούσε εκείνη, την απέφευγε χωρίς καμία διακριτικότητα, την περιφρονούσε που είχε ζήσει σε μοναστήρι, περιτριγυρισμένη από τις εικόνες. Ο διδάσκαλός του ο Ιωάννης Γραμματικός τον είχε μύσει από πολύ νέο στην ανάγκη μιας βαθιάς θρησκευτικής μεταρρύθμισης χωρίς τα είδωλα των εικόνων, που ευτέλιζαν, έλεγε, το νόημα της αληθινής πίστης, το συρρίκνωναν σε υλικά φθαρτά, λαδομπογιές και ξύλινα μαδέρια και ασημικά. Ενώ για εκείνον η πίστη έπρεπε να είναι καθαρή και αγνή, πέρα από τα υλικά σχήματα, υπερουσία.

Στα τρυφερά χρόνια της νιότης του, τα είχε πιστέψει όλα αυτά ο Θεόφιλος και η παιδική, η εφηβική του ηλικία είχε διαπλαστεί με περιφρόνηση για τους εικονολάτρες. Δεν έβλεπε την ώρα να στεφθεί αυτοκράτορας και να τους

πολεμήσει, να τους ξεριζώσει αυτούς όλους που έτρωγαν τις εικόνες για να γιατρευτούν. Ή έξυναν τις μπογιές και τις έτρωγαν σαν φάρμακο και πάθαιναν μολυβδίαση, πέθαιναν. Ήταν τόσο νέος. Και δεν μπορούσε ακόμα να δει πως, πέρα από τα υλικά στοιχεία, μια εικόνα ήταν το πρόσωπο του αγίου που απεικόνιζε, η ψυχή και η αύρα του Θεού. Και θύμωσε που ο πατέρας του, ο Μιχαήλ Β΄ ο Τραυλός, ήταν τελείως αδιάφορος για το μέγιστο αυτό εκκλησιαστικό θέμα, που είχε γίνει βαθιά πολιτικό και δίχαζε την αυτοκρατορία. Όμως δεν ήταν μόνον αδιάφορος ο Μιχαήλ Τραυλός, ήταν και σκοτεινός άνθρωπος, αδίστακτος. Έτσι, είχε συνωμοτήσει εναντίον του Λέοντα Ε΄, που ύστερα από κάποια ανδραγαθία του τον είχε κάνει κουροπαλάτη, υπεύθυνο της βασιλικής στρατοπεδίας, και αυτός ανάγκασε τους στρατηγούς του να τον κατακρεουργήσουν μέσα στον μικρό ναό του Ιερού Παλατίου, στις 24 Δεκεμβρίου του 820, και στέφθηκε ο ίδιος αυτοκράτορας. Ευτυχώς αυτή την κακεντρέχειά του δεν την είχε κληρονομήσει ο γιος του Θεόφιλος. Είχε ηθικό χαρακτήρα με καθαρά αισθήματα, κάποτε τρυφερά. Εκτός από την αποστροφή του για τους εικονολάτρες, δεν είχε καμιά κακία ή επικίνδυνη φιλοδοξία, έναν ανδρικό εγωισμό μόνον κάπως υπερβολικό που, κάποιες φορές, τον έβγαζε από τη λογική διαχείριση μιας κατάστασης. Ήταν αυτός ο υπέρμετρος εγωισμός που σε λίγο θα του στερούσε ό,τι περισσότερο αγάπησε.

Τις νύχτες έμενε άγρυπνος ο Θεόφιλος να σκέφτεται την όμορφη κόρη, που πάντα την έβλεπε με μια περγαμηνή στο χέρι και ένα κοντύλι. Ποια ήταν; Δεν τολμούσε να ρωτήσει κανέναν από τους υπασπιστές του και τους υποτακτικούς, δεν καταδεχόταν να το συζητήσει μαζί τους. Και περίμενε.

Όσπου μια μέρα, καθώς κοίταζε από το παράθυρο τα

βασιλικά παρτέρια του κήπου με τα ελικοειδή δρομάκια, το σώμα του σκίρτησε, τινάχτηκε ξαφνιασμένο, και το μυαλό του θόλωσε. Μια βυζαντινή αρχόντισσα ερχόταν συνοδευόμενη από την όμορφη κόρη, εκείνη την ίδια που είχε γίνει το είδωλο της ψυχής του. Και έτρεξε ευθύς. Τρία τρία πηδούσε τα σκαλοπάτια να προφτάσει να δει τι ζητούσαν στο Ιερό Παλάτιο, ποιες ήταν.

Και έμαθε. Ήταν κόρη ενός τιτουλάριου αυλικού, που τον γνώριζε ο Θεόφιλος. Τρία χρόνια πριν, ο αυτοκράτορας πατέρας του ο Μιχαήλ Β΄ ο Τραυλός τού είχε δώσει τον τίτλο του κανδιδάτου στη βασιλική αυλή, και ερχόταν συχνά στο παλάτιο. Και έμαθε ακόμα πως η σύνευνός του πατρικία Πουλχερία ήταν καλεσμένη με την κόρη της από την μητριά του Ευφροσύνη, και έτρεξε να τη δει από κοντά.

Ευθύς άλλαξε γνώμη για τη μητριά, ήθελε να της μιλήσει τώρα, να τη ρωτήσει. Και περίμενε πρώτα να φύγουν.

Στο βασιλικό τρίκλινο

Ήταν η πρώτη φορά που αποφάσιζε να μιλήσει με τη μητριά στα έξι χρόνια που ήταν στο παλάτιο. Και χτυπά διακριτικά την πόρτα. Η Ευφροσύνη ξαφνιάστηκε μόλις τον είδε. Για μια στιγμή νόμισε πως ερχόταν να σαρκάσει μαζί της, όπως έκανε κάθε φορά που εκείνη προσπαθούσε να τον πλησιάσει. Της μιλούσε προσβλητικά για το μοναστήρι όπου ζούσε και για τις εικόνες που προσκυνούσε, όταν ο Αύγουστος πατέρας του την ερωτεύτηκε και αποφάσισε να τη φέρει στο παλάτιο να αντικαταστήσει την μητέρα του Θέκλα, που πολύ αγαπούσε.

Και να, σήμερα στέκεται μπροστά της σαστισμένος και κάπως μετανιωμένος για τη συμπεριφορά του. Θέλει να της ζητήσει συγγνώμη αλλά δεν βρίσκει τα λόγια. Όμως

εκείνη βλέπει στο βλέμμα του την καλοσύνη και ανοίγει την αγκαλιά της.

«Έξι χρόνια σε περιμένω...» του λέει. Και εκείνος κοιτάζει τα μάτια της που βουρκώνουν.

Καθώς δεν είχε παιδιά, ζώντας από μικρή στο μοναστήρι του Βοσπόρου, ονειρευόταν πάντα έναν γιο κι ας μην τον είχε γεννήσει εκείνη. Το λαβωμένο μητρικό της ένστικτο τον αγαπούσε και φανταστικόν ακόμα. Και όταν τον απέκτησε, μετά τον γάμο της με τον Μιχαήλ Τραυλό, πονούσε βαθιά για την περιφρόνησή του. Και να τώρα, ερχόταν εκείνος σαν άγγελος, με το ωραίο του πρόσωπο και τα σγουρά μαλλιά στο πλατύ μέτωπο, να της ζητήσει συγγνώμη.

«Ήταν λάθος μου» είπε ο Θεόφιλος «έπρεπε να σεβαστώ την απόφαση του πατέρα μου και την επιλογή του...».

Η Ευφροσύνη δεν πίστευε στα μάτια της. Πρώτη φορά ερχόταν να της μιλήσει χωρίς σαρκασμό. Ένωσε βαθιά συγγίνηση κι ας μην ήξερε ακόμα τους λόγους της επίσκεψής του. Θα κάνω τα πάντα να κερδίσω λίγη αγάπη του, σκεφτόταν. Τόσο πολύ το ήθελε. Και ήδη από καιρό προσπαθούσε να πείσει τον βασιλέα να ανακηρύξει συμβασιλέα στον θρόνο τον γιο του Θεόφιλο, αφού η υγεία του μέρα τη μέρα τού έφερνε καινούρια, όλο και πιο βαριά προβλήματα, σαν κρυφή τιμωρία για τη σκληρότητα με την οποία είχε αρπάξει τη βασιλεία από τον άτυχο Λέοντα Ε΄ τον Αρμένιο, αυτόν που τον κατακρεούργησαν οι άνθρωποί του μέσα στον μικρό ναό του Ιερού Παλατίου, ανακηρύσσοντας τον εαυτό του βασιλέα.

Ο Θεόφιλος τα γνώριζε όλα αυτά όμως ποτέ δεν μίλησε. Και κανείς δεν ήξερε πόσο βασάνιζαν την ψυχή του.

Με διακριτικότητα ρώτησε τι ζητούσαν στο παλάτιο η πατρικία Πουλχερία με την κόρη της.

Η Ευφροσύνη είδε το τρέμουλο στην έκφρασή του, αυ-

τή τη μυστική φλόγα του έρωτα, η γυναικεία της διαίσθηση δεν γελιόταν. Όμως έκανε πως δεν κατάλαβε. Είχε μάθει και για τις έφιππες περιπλανήσεις του έξω από το αρχοντικό της. Είχε τους ανθρώπους της και η Ευφροσύνη, όπως όλες οι βυζαντινές βασίλισσες.

«Μια τυπική επίσκεψη ήταν... αισθάνομαι κάπως μόνη τον τελευταίο καιρό...» Κόμπιασε λίγες στιγμές και πρόσθεσε: «Αλλά και ήθελα να συζητήσω μαζί τους μια σκέψη μου...».

Ο Θεόφιλος απόρησε. «Ποια σκέψη;» ρώτησε με περιέργεια.

Η Ευφροσύνη δίστασε. Όμως ο Θεόφιλος επέμενε:

«Ποια σκέψη;».

«Άφησέ με να μιλήσω πρώτα με τον πατέρα σου...»

Ο Θεόφιλος ανυπόμονος. Μια σκοτεινή διαίσθηση τον αναστάτωσε. «Τώρα, τώρα... Ποια σκέψη;» φώναξε σχεδόν βίαια.

Αναγκάστηκε να του ομολογήσει το σχέδιό της που από καιρό την απασχολούσε. Και τον πήρε από το χέρι.

«Κάθισε... είναι ένα σχέδιο που καιρό τώρα απασχολεί το μυαλό μου... ή μπορεί να πίστευα πως θα με βοηθούσε να σε πλησιάσω...» είπε ταπεινά.

Ο Θεόφιλος εντυπωσιάστηκε από αυτή την ταπεινότητα της και λίγο ντράπηκε.

«Σε ακούω, Αυγούστα...» είπε με κάποιο σεβασμό.

Η φωνή της ήρεμη και καθαρή. Με σιωπές και περάσματα του ερήμου που θύμιζαν τις κρύες νύχτες του μοναστηριού.

Είδε την αγωνία στο πρόσωπό του καθώς περίμενε να του μιλήσει. Όμως εκείνη είχε βρεθεί ξανά στο μοναστήρι με τις κρύες ατελείωτες νύχτες και την άσωτη ερημιά. Πρώτα είχε πάει εκεί η μητέρα της Μαρία, η πρώτη σύζυγος

του άτυχου αυτοκράτορα πατέρα της, του Κωνσταντίνου ΣΤ', που ήταν γιος της σατανικής Ειρήνης της Αθηναίας, αυτής της αδίστακτης που συμβασίλευε με τον γιο της από τα εννιά του χρόνια, και τον τύφλωσε για να μείνει μόνη αυτοκράτειρα στον θρόνο. Λίγο μετά, η κόρη του Κωνσταντίνου ΣΤ' Ευφροσύνη, τρομοκρατημένη από τις απειλές της συμβασίλισσας Ειρήνης Αθηναίας, εγκατέλειψε το παλάτιο, παιδί σχεδόν ακόμα, και πήγε στο μοναστήρι κοντά στη μητέρα της.

Πόσο την πονούν οι θύμησες αυτές, οι άδειες μέρες οι παντέρημες οι χωρίς ελπίδα. Ένα νέο κορίτσι που άνθιζε μέσα στην αδυσώπητη ερημιά. Και η μόνη της παρηγοριά ένας μικρός σταυρός μαργαριταρένιος, δώρο του άτυχου πατέρα της πριν πεθάνει.

Αυτόν τον σταυρό δεν τον αποχωρίστηκε ποτέ. Όταν ο Μιχαήλ βρέθηκε τυχαία στο μοναστήρι, λίγο πριν γίνει βασιλέας, και την ερωτεύτηκε μόλις την είδε, αυτός ο μικρός σταυρός ήταν κρεμασμένος στο στήθος της και ας ήξερε πως ο Μιχαήλ ήταν εικονομάχος. Δεν φοβήθηκε την πίστη της, αλλά και ήθελε να του δείξει πως είχε βαθιά ευλάβεια.

Δεν ήταν εύκολο να την πάρει από το μοναστήρι ο Μιχαήλ. Είχε συνηθίσει εκεί, είχε εθιστεί στην ερημιά και στην ερήμωση. Στη σιωπή. Φοβόταν να κάνει ένα βήμα προς τη ζωή. Πολλές φορές τού αρνήθηκε. Όμως εκείνος πήγε ξανά και ξανά, ώσπου την έπεισε.

Το πρόσωπό της ήταν μαραμένο και τα μάτια της βυθισμένα στις προσευχές. Κι όταν ο Μιχαήλ την έκανε αυτοκράτειρα, όλοι την αγάπησαν στο παλάτιο. Τόση ήταν η καλοσύνη της και η ταπεινότητά της.

Βλέπει τον Θεόφιλο που περιμένει με αγωνία να ακούσει το σχέδιό της και βγαίνει από την περιπλάνηση της θύμησης. Προσπαθεί να χαμογελάσει.

«Σκέφτηκα να οργανώσω μια γιορτή στο Ιερό Παλάτιο, μια όμορφη τελετή. Να καλέσω δώδεκα κόρες, παρθένες, από τις πιο αρχοντικές οικογένειες της αυτοκρατορίας για να διαλέξεις εκείνη που θα σου αρέσει... Είναι καιρός να νυμφευτείς την κόρη της καρδιάς σου...»

Ο Θεόφιλος αναστατώθηκε. Δεν μπορούσε να πιστέψει πως η ήσυχη και ταπεινή μητριά, που ποτέ δεν ζητούσε και δεν δήλωνε την παρουσία της στο παλάτιο, είχε σκεφτεί κάτι τόσο σημαντικό για την προσωπική του ζωή.

Ντράπηκε λίγο. Ήταν άδικος μαζί της. Και αυτό τον πόνησε. Ο διδάσκαλός του ο Ιωάννης Γραμματικός τού είχε εμφυσήσει το αίσθημα της δικαιοσύνης ως πρώτης αξίας στη ζωή του, και αυτό τον πονούσε τώρα. Ήταν άδικος μαζί της. Η σκέψη πως ανάμεσα στις δώδεκα θα ήταν και η κόρη που λίγο πριν ήταν στο παλάτιο με τη μητέρα της τον τρέλαινε.

«Σε ευχαριστώ, Αυγούστα» είπε μόνο «μεριμνάς για την ευτυχία μου...».

Η Ευφροσύνη τον άγγιξε στον ώμο. Ήταν η πρώτη φορά που άγγιζε το σώμα του. Ο Θεόφιλος δεν της το επέτρεπε αυτό. Και τώρα ένιωθε το χέρι της πάνω του ευεργετικό και απορούσε. Ένωσε την ανάγκη να πάρει το τρεμάμενο αυτό χέρι και να το φιλήσει. Αλλά, σκληρός καθώς ήταν από παιδί, συγκράτησε τον ενθουσιασμό του.

«Και κάτι ακόμα...» ψιθύρισε εκείνη.

Ο Θεόφιλος την κοίταξε με περιέργεια. Τι άλλο θα μπορούσε να του πει ύστερα από αυτό...

«Έχω ήδη μιλήσει στον βασιλέα πατέρα σου και σχεδόν τον έχω πείσει πως θα ήταν καλό να σε στέψει συμβασιλέα όσο είναι στη ζωή. Γιατί οι καιροί είναι δύσκολοι και ταραγμένοι με τις έριδες και τα μίσση και πρέπει να είσαι έτοιμος και δυνατός όταν έρθει η ώρα».

Ο Θεόφιλος έμεινε άλλη μια φορά έκπληκτος να την κοιτάζει.

«Ω Αυγούστα! Το έκανες αυτό για μένα!» ψιθύρισε προσπαθώντας να μαντέψει ποιο θα μπορούσε να είναι το αληθινό κίνητρό της. Να τον πλησιάσει ίσως; Να δημιουργήσει μια σχέση συμπάθειας μαζί του για να μην την ξαναστείλει πίσω στο μοναστήρι μόλις θα πέθαινε ο άρρωστος πατέρας του;

Προσπάθησε να μην της δείξει τη δυσπιστία του. Και περίμενε την απάντησή της.

«Προσπαθούσα, είναι η αλήθεια, να βρω έναν τρόπο να σε πλησιάσω» απάντησε εκείνη με την ίδια ταπεινότητα. «Όμως το πιστεύω... Πιστεύω στις βασιλικές σου ικανότητες...» συμπλήρωσε ταραγμένη.

Ο Θεόφιλος δεν μίλησε. Όμως του άρεσε η απάντησή της, ήταν ειλικρινής και είχε την ίδια ταπεινότητα που τον είχε εντυπωσιάσει.

Ο Θεόφιλος, έτσι αναστατωμένος, βγήκε στον κήπο και περπάτησε προς τη μεριά του Βοσπόρου. Είχε ανάγκη να τα σκεφτεί όλα αυτά, να αναθεωρήσει κάποιες παλιές εμμονές του. Και οι δροσερές αύρες που έρχονταν από τα βάρη της Αζοφικής τον βοηθούσαν.

Η μητέρα του η Θέκλα είχε πεθάνει πριν βρεθεί στον δρόμο του πατέρα του η Ευφροσύνη, σκεφτόταν. Είχε μάθει ακόμα πως εκεί κοντά στο μοναστήρι υπήρχε ένας μάντης οιωνοσκόπος και τον είχε καλέσει η Ευφροσύνη να τον ρωτήσει τι έβλεπε για τη ζωή της τότε που ο Μιχαήλ Τραυλός ερωτευμένος την παρακαλούσε να τον παντρευτεί. Εκείνος, ο οιωνοσκόπος, που το όνομά του ήταν Πτώχος Καλομαλάς, της είχε πει με λεπτομέρειες πως ο γάμος αυτός θα γινόταν σύντομα και πως τίποτα δεν μπορούσε

να τον εμποδίσει. Της είχε πει ακόμα πως θα γινόταν αυτοκράτειρα, πως ήταν το πεπρωμένο της αυτό, και εκείνη ταράχτηκε. Έλεγαν πως όταν ήταν μικρός είχε αρρωστήσει από μια παράξενη αρρώστια και οι γιατροί είπαν πως έπρεπε να μείνει στο βουνό, στον απόλυτα καθαρό αέρα, και να τρέφεται με ό,τι του προσφέρει το βουνό. Και πήγε. Πήγε μαζί του και η μητέρα του, η Πτωχή Καλομαλά. Είχαν βρει εκεί έναν γέροντα καλόγερο που από νέος είχε χτίσει μια καλύβα και σε αυτή την καλύβα έμειναν δυο ολόκληρα χρόνια. Όσοι τον γνώρισαν μετά είπαν πως εκεί, στην τόση ερημιά, είχε ξυπνήσει μέσα του μια εσωτερική όραση και, όταν έβλεπε κάποιον άνθρωπο, ευθύς το παρελθόν και το μέλλον του σαν να κρέμονταν γύρω του από αόρατα νήματα, και εκείνος άρχιζε να μιλά. Έλεγαν πως και αυτοκράτορες ακόμα τον είχαν καλέσει να τους πει τι έβλεπε.

Λίγα πράγματα ήξερε ο Θεόφιλος για τον οιωνοσκόπο και τις μαντείες του, και ούτε τα πίστευε όλα αυτά, όμως ήξερε πως η μητριά τον καλούσε. Για να αποδείξει πως ήταν το πεπρωμένο της να γίνει αυτοκράτειρα.

Ότι έλεγε ο Πτωχός Καλομαλάς επαληθευόταν. Και τρελάθηκε η Ευφροσύνη όταν της είχε πει ότι θα γίνει αυτοκράτειρα: «Δηλαδή πώς θα γίνει αυτό;» ρώτησε. Κι εκείνος απάντησε: «Μέσα σε μια νύχτα...». Και έτσι έγινε. Τότε ακόμα ο Μιχαήλ ήταν τουρμάρχης.

Από τότε τα φοβόταν όλα αυτά η Ευφροσύνη, δηλαδή το πώς τα γεγονότα της ζωής μας είναι έτοιμα μέσα στον χρόνο και έρχονται την ώρα τη διορισμένη να μας βρουν όπου και αν είμαστε. Τα έτρεμε και τα θεωρούσε ανίερα, όμως κάθε φορά που την τρέλαινε μια αγωνία καλούσε τον Καλομαλά να της πει τι βλέπει. Μαζί με τη μητέρα του ερχόταν πάντα, βουνίσιοι και οι δυο, με τα πρόσωπα πελε-

κημένα από τον άνεμο. Και ούτε ζητούσαν χρήματα, μόνο ό,τι ήθελαν να δώσουν, έλεγαν. Και η Ευφροσύνη τούς έδινε πάντα ένα γεμάτο μαρσίπιο.

Τα βήματά του τον έφεραν έξω από το αρχοντικό της Κασσιανής. Στάθηκε σε κάποια απόσταση και έψαξε με τη ματιά του. Η κόρη φορούσε ακόμα το λευκό φόρεμα, όπως την είχε δει στον κήπο του παλατίου. Ρέμβαζε καθισμένη σε ένα μαρμάρινο ανάκλιντρο πλάι σε τρεχούμενα νερά. Και τι δεν θα 'δινε να ήξερε τι σκέφτεται. Προχώρησε λίγα βήματα. Εκείνη έστρεψε το κεφάλι και τον είδε. Ταράχτηκε. Όμως δεν πήρε το βλέμμα της από το δικό του. Σαν να υπήρχε μια αμοιβαία έλξη, ένας παράξενος μαγνητισμός. Το βλέμμα της έμεινε ακίνητο να τον κοιτάζει, μια ολόκληρη στιγμή, σαν να συνομιλούσε η ψυχή της μαζί του. Έστερα έσκυψε το κεφάλι και κρύφτηκε πίσω από τους θάμνους. Εκείνος ρίγησε. Το αρρενωπό σκληρό του σώμα σκίρτησε παράξενα. Αναστατώθηκε.

Μπήκε σε έναν πλάγιο δρόμο που έβγαζε στην Βασιλική Οδό και τράβηξε για το Ιερό Παλάτιο. Από μακριά είδε τον υπασπιστή του τον Φαβιανό, που έψαχνε να τον βρει. Ήταν τόσο ευάλωτος εκείνη τη στιγμή, που ένιωσε την ανάγκη να του αφηγηθεί όλα όσα έζησε με τη μητριά και όσα έμαθε για την κόρη. Ο Φαβιανός, με την τέλεια αφοσίωση του καλού φίλου, του έδειξε τον ενθουσιασμό του, όμως στο βάθος ζήλεψε, η κόρη αυτή ήταν πολύ όμορφη, έλεγαν, είχε ιδιαίτερα χαρίσματα... Και ζήλεψε, όλα δικά του τα ήθελε...